

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Folyóévben Negyedévre	8 korona	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Égőszámvégre	12			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Widékire Negyedévre	5			
Égőszámvégre	20			

ROSTA.

Valóban bajos józan ésszel megérteni, mit akarnak, mit várnak, mit remélnék azok a rossz máju sötétben bujkálók, a kik a nemzetnek ássák a vermet és nem veszik észre, hogy könnyen a király eshetik bele.

A még mindig érvényesülni kívánó fejtelten párt minden áron a 67-esek új alakulásáról szeretné elhíttetni a valószínűséget. Pedig világosan láthatja a züllő, de az iszap alján is régi hatalma roncsaiba göresösen kapaszkodó párt, hogy a 67-esek száma napról napra apad, ellenben a negyvennyolcasok minden nap többen és többen vannak.

Szinte elképzeljük azt a képet, a mikor a lassan, de biztosan növekvő függetlenségi párt eléri az általános többséget s akkor aztán előáll a szabadelvűpárt és büszkén veri majd a mellét:

— Ez az én művem!

Percel Dezső, a zsebkendő hős, a kegydíjas hódoltság nem képviselő többé. A Ház összeférhetetlenségi bizottsága megsemmisítette Perczel Dezső mandátumát.

Bonyhádon tehát új választás lesz. És természetesen 48 ast választanak meg kétség kívül egyhangulag. Torna vármegye kitörli történetéből ezt a szépséghibát és Perczel Dezső megcsufított nevére az örök feledés fátyla borul.

A dicső szabadságharc idején magyar főrendű családaink közt sokan voltak, akik a trón mellé álltak, vagy félrevonultak, nem vettek részt a nemzeti küzdelemben. Nem akartak a király ellen harcolni, még akkor se, mikor ellenséges császárrá alakult át.

Most ellenben mágnásaink csaknem kivétel nélkül ott küzdenek a nemzet igazáért a legjobbak sorában. Vannak nagy nevű főuraink között számosan, akik vezérszerepet töltenek be. S a névtelenek is mind a nemzeti táborban láthatók.

Ha körülnéz a király, legfőleg a rokant vén katonát látja maga a mellett. De hát ez nem magyar, nem is igazi főúr, csak amolyan katona-báró, aki mostani hősködésével is bizonyára hü marad az osztrák generális hagyományokhoz: henceg, kiabál, de csuful elveszti a csatát és megszegyenítve bukik le a klumi kődbe

„Teljes odaadással“.

— június 20.

(gr.) Mikor az uralkodók proklamációt — szózatot, kiáltványt — intéznek népeikhez, ebben rendszerint vagy háborút jelentenek be, vagy pedig a

dicsőséggel, avagy csufos vereség árán megkötött békét adják hírül.

A királyi szózatoknak különösen a legutóbbi fajtájából mutathatunk fel mi magyarok szép gyűjteményt. A hivatalos lapban hetfőn megjelent példány azonban egész új válfaja az uralkodói megnyilatkozásnak, mert abban szerencsétlen es nem is jóhiszemű tanácskoztatói a legkellemetlenebb és legvisszataszítóbb kijelentések alá iratták az öreg király nevét.

Az őszinteség és a komolyság hiányzik az új kormány kinevezését és a bukottak fölmentését tartalmazó legfelsőbb kéziratból.

Vegyük csak sorra a szózat egyes pontjait. A király kijelenti, hogy lelkének legfőbb vágya lenne a többségi pártok sorából kiszemelt kormány kinevezése, de a szövetkezett ellenzéki pártok nem terjesztettek elé oly programot, amelynek alapján soraikból vett kormányra teljes megnyugvással rábízhatta volna a nemzet sorsát. Ebben a tételben ravaszság foglaltatik. A nemzet a király felhívására sereglett az urnák elé, a többségre jutott pártok feliratban terjesztették fel a programjokat. Az újabb választások és a törvényhatóságok nagy többségének határozatai meggyőzhették volna a királyt, hogy a szövetkezett pártok feliratát és az országnak hazafiság, jellem és államférfiúi képességek tekintetében kiváló vezéreinek egyéniségeit olyanoknak ismeri el a nemzet, hogy sorsát ezen program és ezen kitűnő hazafiak vezérletének alapján biztosítva látja. Csupán az osztrák kizsákmányolás és az uralkodóház magyarelles politikája lenne veszélyeztetve az által, ha a korona tiszta alkotmányos alapon, tehát többségi kormány kinevezésével látott volna a politikai válság megoldásához. Ez a kijelentés tehát a bukása következményeit le nem vonó osztrák politika kétszínűségét csempészi az őszinte igazság helyébe.

Az őszinteségen kívül még a komolyság is hiányzik az új miniszterelnökhöz intézett királyi szavakból. Ki nem kacagja el magát annak föltevésére, hogy egy alkotmányellenes kormány lenne alkalmas olyan ellentétek kiegyenlítésére, amelyeknek magva éppen az alkotmánynak a király és a kormány által való megsértése! Ki nem fakad bosszus kacagásra, a midőn éppen a híres báró Fejérváry tábornagy szájkas-alakja állítatik élénk a

fenforgó ellentétek áthidalására legalkalmasabb személyiségül!

Azt fájdalommal érezzük, hogy a válság hosszú tartama „kiszámíthatlan gazdasági és erkölcsi kárára van kedvelt Magyarországomnak“. Éppen csak az kellett volna a hosszú válság rövidre fogásához, hogy a trónban meglett volna a megszüntetéséhez megkívántató alkotmányos akarat. Érezzük a válság nagy kárait, de a nemzettel együtt érezzük azt is, hogy az alkotmány megsemmisítésének árán szerzett béke még sokkal nagyobb károkat okozott volna hazánknak. Elviseljük e károkat, mert fölér azokkal a magyar nemzeti követelések teljes diadala. Győzelmes háborúnak Japán is szívesen viseli költségeit.

Mit mond a királyi szózat arról a pontról, a melynek alkotmányos és nemzeti szempontból való tisztázása nélkül a válságot megoldani nem lehet? Ezeket mondja a király:

„Belkormányzati és közgazdasági reformok terein szívesen fogom venni a képviselőház többségnek javaslatát, s a mi a katonai kérdésekben kifejtett kívánalmakat illeti, ezekhez az idők folyamán s legutóbb a kormány 1903. évben adott kötelező nyilatkozataiban a lehetőséghez képest máris hozzájárultam.“

Imé, itt a dolog bibéje: „a lehetőséghez képest“. A magyar vezényszó csökkenti a hadsereg („hadseregem“) harcképességét, ennél fogva meg nem adható! Sőt még az 1903-iki ígéretnek sem azok alkotmányos értelemben vett teljességében, hanem csak a „lehetőséghez képest“, más szóval, a nagyhatalmi agyrém, az osztrák, az egyoldalú osztrák és szűkkeblű vezérkari felfogás keretében lesznek megadhatók.

Ez nem őszinte és nem okos beszéd. Az elkövetett alkotmányellenes és politikai hibák mentegetése, álcázgatása, tehát egyuttal beösmérése. Őszinteség egyetlenegy mondatban található. Ez a gróf Tisza elbocsátásáról szóló kéziratban foglaltatik, érthet azonban belőle Fejérváry Géza is. Tisza grófnak „teljes odaadással teljesített“ szolgálatait köszöni meg a király. Ez az egész dolognak a rugója. A gróf Tisza István teljes odaadásából folyt november 18-ika, ezen teljes odaadásból fog folyni, hogy Fejérváry Géza báró törvénytelenül szerezzen ujancot, pénzt és kössön a magyar érdekeknek meg nem felelő szerződéseket. Mindent elvenni a magyaroktól, mindent odaadni

Bécsnek. Különösen pedig a százmillió kincstári készletet. Ezt az odaadást kívánják meg a magyar miniszterelnököktől, ilyen odaadásért jár ki a nemzet által elítelt és félrelökött, bukott kormányok részére a fejedelmi elismerés. Mintha ezzel a két szóval a királyra ruházták volna át november 18-ának egész felelősségét! Hogy pedig a királyi bucsuztató Tisza gróf „hazafias szándékait” is emlegeti, no, ez sem komoly dolog. A nemzet nem tartja hazafiasoknak a Tisza-kormány szándékait, hazafiság dolgában pedig mégis csak mi vagyunk illetékesebbek, mint a hogy katonai kérdésekben a Felsőúri ur tartja magát vitathatlan tekintélynek.

Az odaadás csakugyan úgy szép ha teljes és hazafias. Ezt az odaadást követeli a nemzet az ellenzéki pártoktól. Tartsanak ki hazafias küzdelmeikben ezután is. A mit ők kívánnak, az szolgál egyaránt javára a trónnak és a nemzetnek. Ők oly elismerésre számíthatnak majd becsülettel teljesített munkájuk nyomán, amely sem a királyt sem a nemzet szívében nem kelt keserű érzéseket.

Politikai hírek.

— Perczel mandátumát megsemmisítették. Budapestről táviratozza tudósítónk: A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága ma délelőtt tartott ülésén foglalkozott a Perczel Dezső, országos képviselő, volt házelnök mandátuma ellen beadott összeférhetlenségével. A bizottság Perczel mandátumát, az ismeretes különféle okoknál fogva egyhangulag megsemmisítette.

A nagy válság.

— június 19.

A hivatalos lap tegnapi, rendkívüli kiadása végre meghozta a nagy eseményt. A Tisza kormány megkapta felmentését igen megleghangu kéziratban és ugyanekkor kinevezték a Fejérvári kormányt. Az államtitkárok is megkapták már régebben kért felmentésüket, csak Zsilicszky Mihály vallás- és közoktatásügyi és Gromon Dezső honvédelmi államtitkárok felmentése nem publikáltatott.

Erre nézve illetékes helyen azt a felvilágosítást adták, hogy a nevezett két államtitkár felmentése csak a mai, keddi, hivatalos lapban fog megjelenni, miután hosszú, érdemduz szolgálataik elismerésül a király nagyobb kitüntetést adott nekik. — Az nem lett volna stilszerű, hogy ez a két nevezetes kézirat, a mai nagy tömkelegben teljesen eltűnjék.

Politikai körökben főképen a király szózata keltett nagyobb emóciót. A koalíción megdöbbenést is keltett, mert csak most tűnt ki, a helyzet rendkívül veszedelmes és vigasztalan volta azzal, hogy a király nem hajlandó messzebbmenő katonai engedelményeket adni, miután félti a hadsereg egységét.

Általában nagy élénkség volt észlelhető tegnap délelőtt a politikai világban. — Minden felől harci készülődés hírei érkeznek itt is, ott is halljuk a jóslatot, hogy a szerdai ülés rendkívül viharos lesz.

A szabadelpárt kedden délután 5 órakor tartja meg azt az értekezletét, melyen állást foglal az új kormányval szemben. Az

intézőbizottság már tegnap este megszövegezte azt a határozati javaslatot, amelyet a párt elé terjesztenek. Az intézőbizottság tagjai még nem árulják el a határozati javaslat tartalmát, melyet a párt tagjai is csak ma déli 12 órától tekinthetnek meg a körhelyiségben.

Annyit sikerült csupán megtudni, hogy a határozati javaslat az új kormányval szemben kimondja, hogy annak semmi közönsége nincs a szabadelpárttal, a parlamentáris formáknak meg nem felel és így iránta **nem viseltetik bizalommal.**

A mai keddi értekezleten kerül megvitatás alá az a kérdés is, vajjon célszerű volna-e, ha a szabadelpárt a képviselőházban is bizalmatlanságot szavazna az új kormányval szemben? A párt tagjainak egy része e tekintetben arra az álláspontra helyezkedik, hogy távol kell maradni a szavazástól, mások azonban azzal érvelnek, hogy ilyenképen a párt gyanus színben tűnik fel az ország előtt, mintha támogatni akarná Fejérvári kormányát. A konverziókat valószínűleg meg fogja szüntetni a határozat. Annyi bizonyos, hogy a párt határozatát, illetve állásponjtát Tisza István gróf nyilatkozat alakjában fel fogja olvasni a képviselőház ülésén.

Vannak, akik azt tartják, hogy a bizalmatlansági szavazatra nem kerülhet sor a képviselőházban, minthogy azt megelőzi a királyi kéziratral való elnapolás. Beavatott helyen azt a felvilágosítást adták, hogy báró Fejérvári Géza a házat csak akkor fogja elnapoltatni, ha eredménytelen lesz az a felhívása, hogy szavazzák meg az indennitást és a normális ujoncjutalékot, valamint hogy kiküldjék a kvóta bizottságot.

Tegnap Fejérvári Géza báró még nem tett látogatást a pártok vezéreinek.

Pitreich Henrik lovag közös hadügyminiszter tegnap délelőtt látogatást tett Justh Gyula képviselőházi elnökkel, akivel csaknem háromnegyed óra hosszat beszélgetett.

Bihar honvédelmi miniszter ma délelőtt fentjárt a képviselőházban és megtekintette szobáját.

A régi miniszterek ma délelőtt végleg kiköltöztek a képviselőházból.

Késő este jelenti tudósítónk, hogy Justh Gyula, Kossuth Ferenc Apponyi Albert gróf és Zichy Aladár úgy nyilatkoztak a válságról, hogy a király szózata nem sokat változtatott a helyzeten. Ha mégis okozott volna valami változást, akkor csak súlyosbba tette a helyzetet.

A vezérőrbizottság ma esti értekezletén elhatározta, hogy az új kormány bemutatkozása után nyomban bizalmatlanságának fog kilejezést adni. Igen valószínűnek tartják politikai körökben, hogy a szabadelpárt is csatlakozni fog az elleuzék elhatározásához.

Tisza bucsuja, Fejérvári beköszöntője.

— június 19.

A régi és az új kormány tegnap bucsuzott, illetve köszöntött be. Tisza István gróf tegnap bucsuzott a miniszterelnökség és a belügyminisztérium tisztviselői karától.

A miniszterelnökségen Tarkovich József valószínűleg belső titkos tanácsos, államtitkár szólt a tisztviselők nevében: A hivatali ko-

telék megszűnővén, ugymond, szívük sugallatára követve megjelentek, hogy hálás köszönetet mondjanak mindenkinek előt azért a jóindulatért, amelyet a miniszterelnök részéről mindenha tapasztaltak, mert bár csak rövid időn át volt szerencsénk a miniszterelnök alatt szolgálni, alig volt közöttük valaki is, aki jóindulatát ne érezte volna. — De nemcsak ezért sajnálják távozását, hanem azért is, mert a miniszterelnök céltudatos irányítása megkönnyítette a szolgálatot.

Biztosítva Tisza István grófot a tisztviselői kar ragaszkodó tiszteletéről, arra kérte, hogy ő is jó emlékében tartsa meg a miniszterelnökség tisztviselőit.

Tisza István gróf erre körülbelül a következőket mondta: Hálás köszönetet mondok önöknek, hogy alkalmat adtak, hogy utójjára kezet szorítsak önökkel. — Rövid, de mozgalmas idő volt az, amit együtt töltötünk. Olyan idő, amely minden munkatársamtól idegeket megfeszítő erős munkát követelt. Ha én magam ki is vettem részem a munkából, sokat követeltem önöktől is, és megnyugvással mondhatom, hogy soha sem csalatkoztam önökben.

Tisza István gróf távozása után néhány percel Fejérvári Géza báró miniszterelnök jelent meg a teremben, ahol leikes éljenzéssel fogadták.

Tarkovich József államtitkár üdvözölte a miniszterelnököt: Midőn a miniszterelnökség tisztviselői kara nevében üdvözli — mondotta — mint miniszterelnököt és mint hivatalfőnököt, nagyon egyszerűvé teszi feladatát az a körülmény, hogy már éveken át a kormány egyik tagjaként tisztelhetik és hogy szorítkozhatik annak biztosítására, hogy nehéz feladatát kötelességszerűleg mindig megkönnyíteni fogunk törekedni.

Fejérvári Géza báró miniszterelnök erre így válaszolt: Hogy most, aggkoromban súlyos időkben és súlyos viszonyok közt elfogadtam kinevezésemet, tettem ezt azért, mert meg vagyok győződve róla, hogy a mostani viszonyok közt csak nehezen találkoznék férfiu, aki erre vállalkoznék. De én a királynak és a hazának szolgálatot véltem ezzel tenői, szolgálatot annyiban, hogy nem csak az ügyeket egészen határozottan a fennálló törvények keretén belül intézzük el, de hogy talán sikerülni fog jóakaratra találni s a fennforgó nézeteltérések kiegyenlítésén a magam részéről is közreműködni. Lesz-e eredménye az én ebbeli működésemnek, Isten tudja. Bizom önökben, hogy kötelességgem teljesítése közben engem az ügy érdekében minden erejükkel támogatni fognak, (Tarkovich államtitkárhoz fordulva) különösen nagy hálával tartozom Nagyméltóságodnak, aki hosszú hivatali működés után már visszavonulni szándékoztál, kérésre mégis állásodban megmaradtál, a királynak és az országnak ezzel nagy szolgálattal téve, amire én mindig hálával fogok visszaemlékezni.

Az élénk éljenzés után Fejérvári bárónak Tarkovich államtitkár bemutatatta a minisztérium tisztviselői karának valamennyi tagját, akikkel a miniszterelnök kezet szorítva hosszabban társalgott.

A belügyminisztériumban tízed fél órakor ment végbe a bucsuzás a melyre az ügyosztályfőnökök vezetésével a minisztérium és az állami levéltár valamennyi képviselője megjelent. Itt Széll Ignác államtitkár rövid beszédet intézett Tisza István grófhhoz, aki viszont meghatottan válaszolt és kiemelte a belügyminisztérium tisztviselő karának mindenkor áldozatkész szolgálatait.

Ezután a tisztviselői kar Sándor Jánosnál, a távozó belügyi politikai államtitkárnál jelent meg bucsutisztelgésen, a ki előtt szintén Széll Ignác államtitkár tolmácsolta a tisztviselők érzelmeit, mire Sándor János meleg szavakban adott kifejezést annak a változatlannak barátságának és jóindulatának, a mely őt a belügyminisztérium tisztikarához, hosszú időn át kedves munkatársaihoz mindenkor fűzni fogja.

Ugyancsak tegnap bucsuztak Tallián Béla földművelésügyi és Nyíry Sándor honvédelmi miniszter is a hivatalnokai kartól.

A jog és pénzügyi bizottság ülése.

— június 20.

Debrecen város jog és pénzügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott, a melyen Vecsey Imre főjegyző elnökölt. Az ülésen jelen voltak: Simonffy Imre, Fejér Ferenc, Dr. Magoss György, Roncsik Lajos, Varga Károly, Svarecz Vilmos, Márton Imre, Kardos László és Kemény Mór biz. tagok. A jog és pénzügyi bizottság elsősorban Papp László a város szeszüzletének volt üzletvezetője által jogtalanul felvett 12 ezer korona ügyét tárgyalta. Az ügy régóta huzódik már. Papp László ugyanis jövedelmi jutalékképpen vette fel ezt az összeget. Később kiderült, hogy a jutalék felvételéhez joga nem volt s ezért Hajdu Gyula volt városi tanácsos beadványt intézett a közgyűléshez, mely az ügy megvizsgálására bizottságot küldött ki. A bizottság tegnap tett jelentést eljárásáról s ugyanekkor tárgyalta a Papp László felebbezését is, a melyben kijelenti, hogy a bizottság számadásai nem helyesek és hogy egy fillért se hailandó vissza fizetni.

Az ügy megvilágítása után Márton Imre szólott először is a tárgyhöz. A 12000 koronából szerinte csak 3 évről és pedig 1896, 1897 és 1898 évekről illeti meg Papp Lászlót a jutalék a többi esztendőkre jutalékra jogot nem tarthat. Indítványozza, hogy ezen 2548 kor. összeg, mely a 3 évre szól, a 12 ezer koronából levonassék, a többit pedig követelje vissza a város.

Simonffy Imre a bizottság jelentését hiányosnak találja és szerinte a 12 ezer korona jogosan megillette Papp Lászlót. Javasolja, hogy az iratok adassanak ki a főszámvévőnek, a ki a szeszüzletjévédelmét a számadások és mérlegek alapján állapítsa meg.

Dr. Magoss György hozzájárul az indítványhoz.

Kemény Mor felveti a kérdést, vajjon Papp László működésétől a városnak nem lesz e kára?

Márton Imre megnyugtatta, hogy nem háramlik semmi kár, de lehet, hogy Papp más uton fog ártani.

Fejér Ferenc a bizottság javaslatához csatlakozik és kéri, hogy Papp Lászlón az egész 12 ezer korona behajtsassék.

Márton Imre ismételtén előterjeszti indítványát, hogy a 2548 korona, a mely Pappnak jár vonassék le a 12 ezer koronából és a felmaradó összeget vagyis 9452 koronát követeljék vissza.

A jog és pénzügyi bizottság elfogadta Márton Imre javaslatát, egyben megbizta Magoss György t. főügyészt, hogy adjon jogi véleményt, hogy ez az összeg esetleg kin vehető be, ha Papp Lászlón nem sikerül.

Ezután a bizottság tárgyalta az utcaseprők drágasági pótlék iránt való kérelmét. A bizottság elutasította az utcaseprők kérelmét.

Majd tárgyalásra került a városi napidíjasok azon kérelme, amely szerint a téli hónapokra megszavazott 5 korona drágasági pótlékot nyárára is megszavazni kérik. A bizottság helyt adott a kérelemnek. Azonban azt nem engedélyezte a bizottság, hogy a napidíjasok a városi hivatalokban az ügykereső felek okiratainak és bizonyítványainak kiállítását után munkadíjat szedhessenek.

A jogügyi ülés ezzel véget ért. Miután még néhány tárgya van a bizottságnak, legközelebb ülésen kerül megvitatásra.

József királyi herceg halála.

— június 20.

Tegnap helyezték végnyugalomra, elhunyt nemes őseinek és szeretteinek körében, József királyi herceget, a magyar uralkodóház egyetlen magyar családjának fejét. A temetés pompás volt, de legnagyobb disze mégis az a tény, hogy ennél a százszor áldott ravatalnál együtt könnyezett a király és a nemzet. Adja Isten, hogy a legmagyarabb királyi herceg sirjánál szülessen meg egy más nagy eszmének gondolata. Az ugyanis, hogy vajha közel lenne annak ideje, a mikor a közös örömben egyesül szeretettel a nemzet és király! József királyi hercegnek élete valóban arra tanít, hogy a kölesönösen érzett szeretet nélküli nem lehet boldogulásuk sem trórokknak, sem nemzeteknek!

A temetésre vonatkozó részletes tudósításunk itt következik:

A királyi palota környékén tegnap délelőtt óriási élénkség uralkodott. A közönség gyalogszerrel, propelleren, omnibuszon iparkodott Budára, hogy a néhai főherceg ravatalát megtekintse. Igen sok idegen is érkezett a fővárosba, főleg Franciaországból s Angliából. A siklónál oly nagy volt a tolongás, hogy Mátyás Hugó rendőrtanácsos külön kirendeltséget kért. Jellemző a közönség forgalmát illetőleg, hogy a sikló tegnap 96 fordulót tett. A vártemplomot már reggel nyolc órakor nyitották meg a nagyközönség számára. Tömérdek ember gyűlt már ekkora össze, a kiket ma szintén a Mátyás kut mellett levő kapunál bocsátottak be a templomba. A siklótól a templomig a 38-ik gyalogzred legénysége állt sorfalat Brendl százados vezénylete alatt. A közönséget 50 enként bocsátották be a templomba. Tegnap 25,000, ma mintegy 20,000 ember járult a ravatal elé.

A főherceg koporsóját tegnap reggel 8 óra előtt Kanter Károly apát udvari plébános ismételtén beszentelte, s utána csöndes misét mondott, amelyen résztvettek Klotild főhercegnő, Erzsébet főhercegnő és Turn-Taxis herceg, a kik a mise után magukhoz vették, az áldozat szentségét. — Délelőtt fél 10 órakor dr. Kohl Medárd felszentelt püspök, 10 órakor Radnay Farkas beszercebányai püspök mondottak csöndes miséket, a melyeken a Regnum Marianum intézet növendékei ministráltak. A főhercegi család tagjai több misét hallgattak végig a a felső oratoriumban.

Megemlítjük itt, hogy Jenő főherceg és Mária Jozefa főhercegnő vasárnap este 9 órakor, Frigyes főherceg Lipót bajor herceg, Thurn-Taxis herceg és felesége éjjel 11 órakor érkeztek a fővárosba. Délután fél két órakor jöttek meg Ferenc Ferdinánd és Rajner főhercegek. A fenséges vendégek valamennyien az új királyi palota Krisztinavárosi szárnyában nyertek elszállásolást.

A nagy melegtől a kivezényelt honvédek közül tizen dőltek ki, de komolyabb baja csak Kontesz Jakab közlegénynek esett, a ki a 16 ik századhoz tartozik. A szerencsétlen napszúrászt kapott, s eszméletlenül vitték a honvéd helyőrségi kórházba.

A templomot 12 órakor elzárták s a Bockelberg Ede és Beniczky Tamás r. felügyelők vezénylete alatt álló rendőr őrszemélyzet a roppant tömeget szép rendben eloszlatta.

A temetés.

Tegnap d. u. 4 órakor kezdődött József királyi herceg temetése. A nagy halott családjának mély gyásza mellett általános feltűnést keltett az agg uralkodó nagy szomorúsága. Több ízben könnyezett elhunyt barátja és rokona ravatalánál. Látszott, hogy erővel visszafojtja zokogását.

Távirati tudósításunk szerint d. u. négy óra előtt összegyűltek a várkapornában a miniszterek, a zászlósorok, udvari méltóságok viselői, a magyar országgyűlés két házának elnökségei, a tábornoki kar, Budapest székesfőváros küldöttsége, néhány más küldöttség és az elhunyt Fenség főudvarmester helyettese, két kamarása, valamint szolgálószemélyzete s elfoglalták a részükre kijelölt helyeket.

A tisztikar, valamint a többi küldöttség a belső várudvaron a várkapornája előtt helyezkedett el; ugyanitt helyezkedett el egy honvéd gyalogzászlóalj és egy honvéd lovaszászad.

Ő Felsége, valamint a királyi ház tagjai a szertartás megkezdése előtt a felső négyszög sarokszalonjából a folyosón, a sirbolt-lépcsőn és sekrestyén át kísértetnek a presbiteriumban felállított helyeikre.

A ravatal két oldalán állott a hat arcú-testőr és hat magyar testőr tisztjeikkel, nyolc nemes apród; mögötte pedig négy kamarai szolgáló és nyolc udvari lakáj. Nyolc darab testőr és nyolc lovastestőr tisztjeikkel a templom oldalajta mellett állottak. A pontifikáló főpap a segédkező papsággal a ravataltól oldalt állt. Ezek után következett az ünnepélyes beszentelés, mire a kar a Libera-t éneklé. Erre a koporsót felemelék és azt gyászimák között a templom és kápolna udvaron át, ahol a koronaország áll sorfalat, a sirboltba vitték. Előtte haladtak: egy udvari biztos, a főpap a segédkező papsággal, egy udvari főbiztos. A főudvarmester helyettes és a két kamarás követték a koporsót. A testőrök és nemesapródok mentek a koporsó mellett oldalt, de a sirbolt bejáratánál úgy ők, mint a két biztos visszamaradtak. A sirboltban újból való beszentelés történt. Az imák befejeztével a főudvarmester helyettes átadta a várplébánosnak a fenséges halottat és azt gondjára bizza, mire a sirboltból mindenki távozott. Mialatt mindez a sirboltban megtörtént, az udvar elhagyta a templomot, amelyből azután a többi jelen voltak is távoztak.

Ezzel mindörökre elváltunk József főhercegtől, nemzetünk hűbarátjától. Kiemelni való a nagyközönség méltóságteljes magatartása. Meglátszott az óriási számmal összegyűlteken, hogy a magyarok — József királyi herceget gyászolják!

Tollhegyen.

Karcolatok.

— jun. 20.

Fejérváry báró, tábornok, darabant-kapitány, miniszterelnök és Géza urról van szó.

(Megjegyezzük, hogy a „Géza“ nevet nem szándéktalanul irtuk a nagy bajszu báró címei közé. Valamint a szélsőbaloldalnak voltak vérmes „Zoltán“-jai, ugy a bukkott többsegnek is harcias Gézái. Gajári, Kubinyi, Pap, Fejérváry és a többi. Ez a keresztnév állapotjelzővé alakult át.)

A nemes báróról pedig azt beszélük, hogy mostanság alaposan tanulmányozza Knigge „Érintkezés az emberekkel“ címen összegyűjtött észleleteit.

Attól függ a szerdai bemutatkozás, no meg a kibékítési munka sikere, hogy hány lapot vágott már be a báró ur Kniggeből, no meg a „Budapesti Művelt Társalkodó“-ból.

Mert vagy lesz tapintatos érintkezés és művelt társalgás, vagy pedig ismétlődik november 18.

Hát csak szorgalmasan tessék azt a két könyvet végigforgatni!

Sokan akarnak kilépni a szabadelvű pártból.

Való igaz, hogy a november 18-iki kihágást és kirugást csakis ezzel a hazafias kilépéssel lehetne jóvá tenni! . . .

NAPI HIREK.

Debreceni pereg.

— június 20.

György Endréről beszélgetnek az „Arany Bika” kávéházában. Ócsarolják a vállalkozását, legorombitják különösen különösen a földműveléshez való szakértelmét

— Mégis okos ember az, jegyzi meg egy polgártársunk. MÉR-MÉR! épp most olvasom az újságban, hogy milyen jól beszél londonyul . . .

A lóversenyen erősen van érdekelve a vigéc. Szalad is a kiválasztott paripa irányában, közben ekként mormolva:

— Arbeterain, azt a teremborádat neki!

A ló első helyen érkezik be. Megelégedve mondogatja a nyertes vigéc:

— E zoj muss mann reden mit die Leut!

János korcsmáros kérdik a „Kispipá”-ban, hogy mennyit fizet a pikkolójának?

— Nem kap az fizetést, felel a gazda, csak ruházom és megverem!

Levelt ír Regina asszony Abbáziából. „Igen jól érzem magam” — hangzik a levél — „hanem a tenger beteg. Alighogy megfürdött benne az a gögös Cili, az Adria tüstén: tengeri betegséget kapott tőle!”

— **Gyászintenzitelet József főhercegért.** Budapestről jelentik, hogy Néhai József főherceg lelkiüdvéért ma, kedden délelőtt 10 órakor a királyi vár Szent István kápolnájában gyászszentmise lesz, melyen a király is meg fog jelenni.

— **Dr. Keuraburó Andó.** Budapestről írja tudósítónk: Ezt a nevet egy japán fiatal ember viseli, aki jelenleg Budapesten időzik, ahol közlekedési és kereskedelmi tanulmányokat tesz. Keuraburó Tokióban végezte tanulmányait, s a japán kormány mint kitűnő tanulót Lipcsébe küldte, hogy a jogot elvégezze. Keuraburó kitüntetéssel végezte el a jogot, s most tanulmányuttra indult. Elsőbben is Magyarországra jött, s most Nagyváradra készül Ritók Emma, az ismert írónő látogatására, akivel a lipcsei egyetemen ismerkedett meg. Majd lemegy Fiuméba is, s mindenütt a közlekedési és kereskedelmi viszonyokat fogja tanulmányozni. Keuraburó tartalékos japán hadnagy is. Ő maga beszélt el, hogy a háború kitérésekor jelentkezett katonai szolgálatra. Illetékes helyen azonban azt mondták neki, hogy miután a hazának elég katona áll rendelkezésére, ő csak végezze be tanulmányait és hazájának ne a háttérben, hanem a tudomány téren tegyen szolgálatokat.

— **Angol turisták Debrecenben.** Érdekes vendégek érkeznek e hó végén Debrecenbe, hogy utjokat Máramaros megyébe folytassák. Körülbelül 60 angol turista érkezik az északi-keleti vérmegyébe a hegyvidék szépségeinek és viszonyainak megismerésére. György Endre földművelésügyi miniszter, mint londoni volt gazdasági szaktudósító hívta fel a külföldi tartózkodása alkalmával az angolok figyelmét Magyarország természeti szépségeire.

— **Halálozás.** Elhunyt id. Károly József, az István gőzmalom régi hivatalnok. A 65. életét férfiu köztiszteletnek örvendett úgymint kártársai, mint ösmerősei körében. Ma d. u. 5 órakor temetik a Simoyi ut 12. szám alatti lévő gyászházából. Béke lengjen porai felett!

— **Cipészek gyűlése.** Tegnap délután népes értekezletet tartottak a cipészek az

ipartestület disztermében. Beható eszmecserét folytattak a cipész szakiskola létesítése körül részletesen fejtegették annak célját és feladatát. A szakosztály a szakiskola felállításának eszméjét örömmel tette magáévá és hét tagu bizottságot választott a tervezett iskola munkálatainak kidolgozására. A bizottság tagjai lettek: Kiss J. Ferenc, Jakab Károly Cioó Lajos, Stempel Mihály, Szatmári Ferenc, Koller Ferenc és Varga Károly. A bizottság a közel jövőben elkészíti a szakiskola tervezetét és azt a július hóban tartandó szakosztályi ülés elé terjeszti. Ha ezen ülés az alapszabálytervezetet elfogadja, akkor a cipészek ügye az ipartestület előjárósága elé és onnét az iparkamarához kerül. A pécsi kongresszusra a szakosztály Stempel Mihályt küldi ki. A szakosztály választmányát a következőleg alakították meg: Elnök Kiss J. Ferenc, alelnök. Jakab Károly. Tagok Cioó Lajos, Szatmári Ferenc, Koller Ferenc, Müller Gotthard, Varga Károly, Stempel Mihály, Réthy György, Farkas Sándor, Krausz Mór és Kandra Mihály.

— **A Csokonai kör közgyűlése.** A következő sorokat vettük: Tökéletes szerkesztőség! Beesés lapjának a Csokonai kör közgyűléséről szóló mai tudósításába néhány hibás számadat esuszott be, amelyeket kötelességem helyre igazítani. A Csokonai-kör vagyona nem 60, nem is 50, hanem az emlekkertek és a Csokonai szobor meghatározott célú alapjával együtt 42 ezer korona. Továbbá a Csokonai-körnek 1905. évi költségvetése nem rug 12.700 koronára, hanem az előirányzat kerek számmal 8000 korona kiadást és 7500 korona bevételt foglal magában. Kiváló tisztelettel Debrecenben 1905. június 19. Kardos Albert a Csokonai kör titkára.

— **Tagányi István meghalt.** Tagányi István, Sulkovszky József herceg jószágkormányzója és hosszú időn át volt gyámja és vagyoni gondnoka, az Arad városi szabadelvű párt volt elnöke a ki a Sulkovszky féle hercegi uradalom szenzációs pereinek egyik főhőse volt tegnap délelőtt meghalt.

— **Az ideai fegyvergyakorlatok.** A közös hadügyminisztérium az ősi fegyvergyakorlatokra vonatkozólag rendeletet bocsátott ki, amely részletesen körülírja, hogy a magyarországi hadtesteknél milyen sorrendben és időben tartják meg a fegyvergyakorlatokat. A temesvári 7-ik hadtestnél a beosztás a következő: A gyalogságnál és a vadászapatoknál: augusztus 22-től szeptember 8-ig és augusztus 28-tól szeptember 12-ig. Az utaszesapatoknál: a 14. utaszzászlóaljnál augusztus 1—13-ig illetőleg 28-ig. Az egészségügyi csapatoknál: a 21. egészségügyi osztálynál augusztus 14—26-ig augusztus 24-től szeptember 5-ig és szeptember 3-tól 16-ig. A hadügyminiszter rendeletéből kitűnik, hogy a magyarországi hadtestek az idén nem fognak nagyobb hadgyakorlatokat tartani. Az ideai hadgyakorlatok tehát a dandár- és a hadosztálygyakorlatokkal véget érnek. Szeptember első felében mindenütt befejezik a gyakorlatokat. Ezután már csak egyes fegyvernemeknél maradnak még tartalékosok. Legkésőbb végeznek az idén a tábori tüzésnek a lovasságtól származó tartalékosai, akik két hadtest kerületében egész október 14-ig maradnak szolgálatban. A fegyvergyakorlatokra vonatkozó intézkedésekből kitűnik, hogy a csehországi nagy hadgyakorlatok, amelyekben tulajdonképpen a király is részt vesz, legkésőbb szeptember 8-án véget érnek. Magyarországi hadtestek gyakorlatán az idén nem vesz részt a király.

— **Vizsgák.** A debreceni ágost. hitv. ev. elemi iskolában az évről vizsgálatok a miklós-utcai imaházban a következő sorrendben fognak megtartani. Június 21-én, szerdán d. e. 8—12-ig a fiukkal. Tanító: Polster

Adolf. Június 21-én d. u. 3—6-ig a leányokkal. Tanító: Elefánty Sándor. Június 22-én d. e. 9 órakor hálaadó istentisztelet lesz. A kézi munkák június h. 21-én, d. e. 11—12-ig és d. u. 5-től fél 7-ig az ideiglenes iskolai helyiségben, Piac-utca 89. sz. a. megtekinthetők.

— **Felülfizetések.** A Csapókerti függ. és 48-as olvasóköri által e hóban könyvtára és felszerelése gyarapítása céljából rendezett táncmulatság alkalmából utólag felülfizettek: Szabó István fűszeres 2 kor., Tassi Miklós 2 kor. és Szabó János 1 kor. E szíves adományokat hálással megköszöni az elnökség.

— **Elmaradt tanulmány ut.** A hajdu megyei tanítók Gönczy egyesülete által tervezett Budapest—fiúmei tanulmányut közbejött akadályok miatt erről az évről elmarad. Azonban az egyesület vezetősége a tanulmányut eszméjét nem ejtette el, hanem a jövő évi nagy szünidőben kívánja azt meg tartani. Hogy az egyesület tagjai minél nagyobb számmal vehessenek részt a tanulmányuton, az egyesület vezetősége lehetővé fogja tenni, hogy a tanulmányutra jelentkezők több havi részletben fizethessék be a 60 koronára tervezett utiköltséget. A tanulmányutat előre is ajánlom az egyesület tagjainak figyelmébe Dr. Baresa János, a rendező bizottság elnöke.

— **Tűzoltó asztaltársaság mulatsága.** A mi derék tűzoltóink tagjaiból alakult kedélyes asztaltársaság tegnap este pompás mulatságot rendezett az őrtenyán, mely a hajnali órákig tartott. Osaptak olyan vigaszt, hogy szinte öröm volt nézni, mert a milyen vakmerő és önfeláldozó a tűzoltó népség, a mikor a más életével az övé is kockán forog, épen olyan mulatós, jókedvű, ha alkalomadtán része esik a mulatságban. A tegnap esti kitűnő mulatságuk sokáig emlékezetes lesz azoknak, akik résztvettek benne. Bogrács gulyás volt garmadával, a borban meg akár fürödni lehetett. Szóval volt minden amit szem és száj kíván. Mert bizony nem szabad elfelejtkezni a jelen volt szemrevaló szép asszonyok és leányról sem. A társas vacsora után muzsikaszó mellett táncra perdült a társaság és mulatott szilaj kedvvel.

— **Írástanítás a hadseregben.** Schwertner lovag ezredparancsnok meghívta Gabel Gyula fővárosi tanítót, hogy mutassa be az ezrednél írás olvasási módszerét. Az előadásra be volt rendelve az 5. és 60. gyalogezred tisztikara. A megjelent, körülbelül 60 tiszt. nagy érdeklődéssel kísérte az előadást. Gabel fél óra alatt nyolc teljesen írástudatlan analfabéta katonát egész sereg betű olvasására és írására tanított meg.

— **Zola hagyatékának árverezése.** Zola Emil médani falusi házában, mely jelenleg az „Assistance Publique” tulajdona és a jövőben fiatal párisi munkások üdülőhelye lesz, pünkösd hétfőjén kezdődött meg Zola hagyatékának árverezése. Miután az özevgy minden érdekes és értékes dolgot visszartartott, kevés vevő és kíváncsiaskodó jelent meg az árverésen, annál is inkább, mert ugyanaz nap folyt le a nagy párisi díjért való versenyfutás. Az árverés eredménye kerek 2000 frank volt.

— **Kivándorlás.** Máramarosból írják: Máramarosban a kivándorlás Amerikába a legutóbbi fél év alatt oly nagyarányú volt, hogy aggodalomra ad okot. Az elmúlt hónapokban már nemesak százakra, hanem ezrekre megy a kivándorlók száma. Aggodalomra ad okot már rágóta a galíciai bevándorlás is, a melynek nehéz volt eddig gátat vetni. A vármegye törvényhatósága fölterjesztést tett Körösmezőn, a határszállón egy önálló szolgabírószágot szervezésére, hogy pontosabb figyelemben részesíthessék a kivándorlásokat. A miniszter az új szolgabírószágot már engedélyezte és a költségek fedezését is elvállalta. Ettől az intézkedéstől sok üdvöset várnak.

— **Szerelme és pénztárca.** Kellemetlen kalandja volt vasárnap este egy

Richter József nevű beton munkásnak. Néhány pohár borra betért a Szent-Anna utca végén levő Lőrinc-féle kocsmába, hol összetalálkozott egy nővel, akivel ki akarván magát mulatni, bevonult egy külön szobába. Gyönyörben teltek az órák és a mámoros ember csak késő éjjel távozott a kocsmából szívélyes bucsut véve a leánytól. Hazatértében azonban kellemtelen meglepetéssel tapasztalta, hogy 27—28 koronát tartalmazó pénztárcája elűnt zsebéből. Nyomban tisztába jött azzal, hogy a dologban a leány lehet a ludas, aki a pásztor órák alatt meglöpté. Bár erre bizonyítékai nincsenek, a rendőrségnél a tolvaj ellen megtette a feljelentést.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Károly József r. kath. 61 éves, Kiss Ferenc ev. ref. 1 hónapos, Kiss József ev. ref. 4 hónapos. Hamar Elvira Irén r. kath. 2 hónapos, Bombárt Istvánné ev. ref. 57 éves, özv. Klein Mártonné izr. 68 éves, Pál Erzsébet ev. ref. 14 hónapos, Nagy Irén Mária ev. ref. 10 hónapos, Rásó Sándor ev. ref. 15 éves, Tulipánt Bálint ev. ref. 23 éves, Gáthy Ibolyka róm. kath. 9 napos, Szilágyi János ev. ref. 8 éves, Balácsi István ev. ref. 2 hónapos.

— **Sikkasztó napszámos.** Szondi Lajos Kigyó-utca 2 szám alatti lakos a napokban a Csapó-utcán megszólított egy Huszti József nevű téglát szállító szekeres embert hogy nem volna e hajlandó a téglavetőből tégláját elszállítani, amire az készséggel vállalkozott. Szondi kérésére adott neki 20 korona előleget, azonban a téglaszállítás nem történt meg, és a fuvarosnem mutatkozott. Ezért aztán tegnap feljelentést tett ellene megbízója a rendőrségen. A sikasztás címén. Csakhamar kézrekerült az atyafi, valamelyik kis csapszékben akadtak rá, hol éppen a 20 korona romjaiból öntözgette a torkát. Kiderült, hogy se szekere, se lova nincs, napszámos ember és csunyán rászédte megbízóját. Az eljárás folyik ellene.

— **Furfangos házaló.** Schvare Hermann és Ciegler Joachim kartársak. A házalás terén fejtenek ki nagy ügybuzgalmat. Persze mindegyik a saját érdekében azon fáradozik, hogy üzleti zsenijével, szaktudásával alkalom adtán tulszárnyalja és lefőzze a másikat. Ciegler Joachimnak, a nemes kartársak egyikének ármányos manipulációi révén sikerült meglehetősen hírnévre vergődni. Ez az ur egy nagyon sokoldalú ember, rendkívül nagy üzleti szellem, amit kartársi körökben is elismernek. Kerülik is akár a belpolitikát. A multkoriban volt neki egy aranylánc, melyen nagyon szeretett volna tudni, de nem igen akadt rá vevő. Végre Schvare Hermann kollegáját sikerült rábírnia, hogy megvegye tőle az ékszert, aki 44 koronát ki is fizetett neki ezért. Nem is bánta meg az üzletet, mert csakhamar eladta azt egy Gyuronits nevű embernek 48 koronáért. Ez az ember gyauutlanul viselte a láncot 3—4 hétig, mikor valaki felvilágosította, hogy becsapták azzal, mert nem valódi, hanem hamis. Ilyenformán Schvarenek meggyűlt a baja vele, kénytelen volt visszaváltani a láncot. Nem késett azonban ő sem azonnal feljelentést tenni a rendőrségnél a ravasz és furfangos Ciegler kartársa ellen, aki őt ily

— **Elveszett.** Tegnap a Dörre-féle cukrászdától a Budai-féle cukrászdáig elveszett egy 60 koronát és egy elhasznált vasuti

jegyet tartalmazó fekete kigyóbőr pénztárca. — Schmidt Leona társalkodónő tegnap a Hatvan utcától a kereskedelmi akadémia épületéig elvesztett egy női aranyórát, melynek az üvege egy kissé meg van repedezve. A becsületes megtalálók, ha a holmikát beszolgáltatják a rendőrséghez illő jutalomban részesülnek.

— **Ahol ingyen adják a szódavizet.** Azok között az urak között, akik szódavizet gyártanak és árusítanak, gyakori szokott lenni a konkurencia, de persze csak addig, amíg meg nem egyeznek és kartelbe nem lépnek, ami rövid háboruszkodás után a közönség fájalmára megtörténik. Most Békéscsabán folyik ilyen harc, amely már igazán elérte tetőfokát. Az egyik szódavizgyáros, hogy a másikat legyőzze, a szódaviz palackjának árát egy krajeárra szállította le, a mire a másik azzal felelt, hogy a szódavizet teljesen ingyen adja, még pedig korlátlan mennyiségben. Az ingyenes ur az ő elhatározását a helyi lap hírdetése közzétudatta a nagyközönséggel. Híván mindenkit az ingyenes szódaviz fogyasztására. Erre a hírdetményre a másik gyáros, aki egy üveg szódát 1 kr. mér, szintén hírdette és szép pénzt ígér azoknak, akik a konkurrens által hírdetett ingyen szódából nagy mennyiséget szállítanak neki. Békéscsabán tehát azok, akik az ingyen szódát nagyban hordatják, nemcsak hogy ingyen ihatnak, de még pénzt is kereshetnek, mert a másik megvásárolja tőlük.

— **Sok olyan betegség létezik,** mely évekig lappang az emberben s mire aztán egyszer kitör, sok fáradságba, időbe és költségbe kerül, míg tőle megszabadulunk. — Holott, ha jókor felismerik és mindjárt hozzálátnak, egy 4—5 hetes jól megválasztott fürdőkúra teljesen elmulaszthatja. Egész sora van az ilyen betegségeknek, mint a gyomor elsavanyodása, melyből később a gyomor kifeléyesedése lesz, az epe besűrűsödése, miből az epekő fejlődik, a csontok gyengesége, puhasága, mely angolkórhoz és csontlágyláshoz vezet, a vesében fővény, mely a köszvény előjele stb. stb. Aki ezen bajával pl. Lipik fürdőjét keresi fel és ott 4—6 hétig alapos kúrának veti magát alá, nyugodtan elmondhatja magáról, hogy egy súlyos betegségnek vette elejét. Ehhez pedig nem kell még sok pénz sem, mert Lipik ma már nemzetközi hely, hol olcsó szerrel is ellehet érni a száraz lakást, jó kosztot, nagy tisztaságot és gyógyerejű fürdőt, egy szóval mindazt, amire a gyógyulást keresőnek szüksége van. Amyi bizonyos, hogy akinek valamilyen alkati betegsége van, avagy hurutja, a gyomor, bél, légzőutak, vese, epehólyag rendszerében, csuza, köszvénye, ischiása, vérbaja, mirigybetegsége, cukorbaaja, elzsírosodása, régi izzadmánya a medencében stb. azon biztos reménységgel keresheti fel Lipik fürdőjét, hogy az évezredek óta nagyhirű hőforrás tőle sem fogja megtagadni az őstermészet adta gyógyerejét, a fennálló betegséget ki küszöbéli és a súlyosabb következményes bajoknak gyökeresen elejét veszi.

— **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjalussy-ház. Allandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatban.

— **Ki akar olcsón ruházkodni,** az vegyen szép és olcsó angol és belföldi divatszövetet eredeti gyári árban **Ranunkel H.** és fia cégnél.

— **Speciálista** férfi, fiu és gyermek szalmakalapokban Fekete Jakab férfi divat kereskedő Debrecen.

— **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca **Arany-egyszarvas** gyógyszerész.

— **Az Arany Bika kávé házban minden este cigányzene.**

A kamara évi jelentéséből.

— Két közlemény. —

A kamara évi jelentéséből közöljük a kerület mult évi viszonyainak általános jellemzését:

Közgazdasági jellemzés.

Legutóbbi évi jelentésünket, az országban dúló politikai vihar jellemzéséből indulva ki, azzal kezdtük, hogy a nemzet életfentartó munkájának főtenyezői akaratos vagy kényszerű renitenciában állottak s ezt az életelő renitenciát csak az a legfőbb életfentartó tényező nem követte, amelynek alapján a többi valamennyi áll: az áldott magyar föld, — ez most is teljesítette anyai kötelességét, mint egy évezred annyiféle viharában mindig, mert tudta, hogy annak a 20 millió embernek, aki hátán él, vergődik és pártoskodik, az elvek virágai mellé kenyeret is kell adni.

A most tárgyalt esztendőben már a föld is csatlakozott a renitensek táborához, ez is beszüntette istenáldott munkáját, a rettentő szárazság előlte életét, a termés rossz volt minden ágában, a takarmány kiegészít s így teljes koszoruba sorakoztak az ellenséges körülmények ahhoz, hogy bekövetkezzék az országos inség.

Be is következett és a közgazdasági élet minden területén rendkívüli pusztítóskat tett.

Felső vidékeink különben is szegény népe kenyér és munka nélkül gyötrődte át a telet, a föld nyomorúsága első fokon az állattenyésztésre majd a mezőgazdasági terményekkel és állatokkal folytatott kereskedelemre hárult át, áthárult azonban az élet minden terére s példátlan drágaságban fejeződött ki.

Hogy a gazdasági helyzetek és tünetek mily szoros, vérszerű kapcsolatban állanak egymással s hogy egymás bajában mily kötelességszerűleg vesznek részt még a legyávolabbi vonatkozásokban is, amire már alig gondol a szemlélő, — illusztrálja egy olyan kis példa, hogy egy vállalatnak, melterdfeldolgozó ipart folytat, nyers feldolgozásban szállítván botokat és esernyőnyeleke-külföldre, nehéz viszonyok közé került, mert a Németországban is uralgó szárazság folytán esernyőnyelekekben oly szűkre fogyott le a kereslet, hogy a magyar erdőipari vállalat feldolgozott félkészítményei raktáron maradtak, a lebonyolított szállításoknál pedig rendellenes fizetési zavarok álltak elő s moratoriumokra volt szükség.

Egy jelentéktelen cikknek ily távoli vonatkozása is mutatja, hogy mily szükség-szerű közösségben állanak a gazdasági állapotok s hogy a bajok mily törvényszerűen hárulnak át egyik ágról a másikra. A gazdasági élet alapja a föld és a munka és akármelyiknek teremtő ereje legyen is megtámadva, nem zárkozhatik el a csapás megfelelő kvótájának viselése alól az élet egyetlen tényezője sem.

Igy hatott át a termő földet ért csapás a munka régióiba, az ipar és kereskedés terére. Az elszegényedett fogyasztó közönség a legszükségesebb életigényeit is megszorította, nem volt vásárlóképesége s ennek folytán nem kapott munkát az iparos, a kereskedő s amit kapott, azt is rosszabb áráért és rosszabb fizetési viszonyok közt kellett végzenie, jöllehet az általános drágaság az ellenkezőre jogosította volna fel.

Mint hogy nekünk magunknak az ország nagy közszükségleti tömegeiket szolgáltató iparunk nincs: akkor, amikor nem volt sem pénzük, sem munkánk, idegen nemzetek munkásait kellett mégis táplálnunk a vásárolt nélkülözhetetlen iparcikkek árával, a magunk munkásait pedig a munkátlanság okából ezrével löktük ki ismét tengerentúli világokba.

Ezt a folytonos vér- és pénzvesztést nem bírhatja sokáig ki ez a beteg ország, nekünk a mi iparunkat minden áron meg kell teremtenünk. Egy nemzetnek fel kell áldoznia a maga nyugalma a többiek életéért.

Az ország gazdasági önállósítása immár a közvetlen megoldandó kérdések közé jutott, óvatosan és nyugodtan végeznie kell ezzel.

Elég kár, hogy földmivelés maga a kigyőzés óta nyugalomban eltöltött évtizedeket, mint kényelmes gazda a napot, csak letűnni engedte, anélkül, hogy az egyes napok kötelességszerű munkáit elvégezte volna.

A mezőgazdaságnak magának kellett uttörő munkásként előjárni a magyar ipar megmentésénél s itt első helyen azokra a mezőgazdasági üzemekre esik a nemzet neheztelő tekintete, amelyek ezt a becsületbeli kötelességet az ő anyagi függetlenségük érdekében megtehették volna. Ezek a nagybirtokok.

A nagybirtokoknak egyéb hivatásuk is van, mint hogy uraiknak minél kényelmesebb kezelésben, minél nagyobb jövedelmet hozzanak. A nagybirtokoknak első sorban az a kötelességük, hogy a reájuk arányosan eső népességet eltartsák, munkával ellássák s e célból oly művelést végezzenek, ami ezt lehetővé teszi. Ami pedig művelési módokkal el nem érhető, azt el kell érniük iparüzéssel.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Merénylet egy főrendiházi tag ellen.

Budapest, jun. 19. A fővárost dél óta szenzációs merénylet tartja izgatottságban. A Nádor utcában ugyanis ma délből hatvani Deutsch Sándor főrendiházi tagra egy asszony forgó pisztolyal rá akart löni, de szerencsére tettében megakadályozták. A merénylő asszony neve Kondor Dezsőné, a ki gépirónője volt hatvani Deutsch Sándornak. Deutsch az asszonyt nemrégiben elbocsátotta állásából és ezért akarta megölni. Kondornét letartóztatták.

A norvég szakadás.

Krisztiania, június 19. A storting elnöke Chesterből angol nyelvű táviratot kapott Gusztáv Adolf svéd hercegtől, a melyben a herceg köszönetet mond a storting szerencsekívánataiért.

Öngyilkos ezredes.

Bécs, június 19. A belváros egyik szállójában tegnap holtan találták Reitz ezredes, a 7. gyalogezred parancsnokát, ki revolverrel agyonlőtte magát. Holttestét a helyi kórházba szállították.

Elpáholt képviselő.

Bécs, jun. 19. Scheiner képviselő tegnap egy munkásgyűlésen szónoklatot tartott. Mikor a gyűlésről eltávozott egy munkáscsapat botokkal kövekkel támadta meg a képviselőt és súlyosan megsebesítette.

Ötszáz ember halála.

Pétervár, június 19. Jussovskából ideérkezett távirat szerint a Rusko Donec társaság Iván nevű tárnájában ma robbanás történt, melynek — bir szerint — 500 bányász lett áldozatává. A katasztrófa nagy megdöbbenést kelt.

Japán-orosz háború.

Pétervár, június 19. Tegnap az orosz osztagok egyike éjjel 2 órától reggel 8 óráig harcot folytatott. — Az orosz csapatok várták az ellenség előnyomulását, aki erős gyalogsággal és két üteggel vonult Liaojanvaping felé, a falutól három kilométernyi távolságra. — Orosz tüzérség kényszerítette a japánokat, hogy este 6 órakor az egész vonalon visszavonuljanak. Egyidejűleg kitünt, hogy egy japán zászlóalj, három lovasszázad és egy üteg Dunljahenál megkerülte az orosz baloldalt. Az üteg egyenesen az orosz állás baloldala ellen indított tüzelést, de az orosz tüzérség csakhamar elhallgattatta. Reggel 8 órakor észrevették, hogy egy ezred gyalogság, husz lovasszázad és tüzérség megkerülte az orosz jobbszárnyat. — Az orosz osztag jobbszárnya kénytelen volt Liaojanvapingből visszavonulni, hogy lovassági támadást készítsen elő. Mig a Liaojanvapingtől északnyugatra álló orosz osztagok rövid pihenőt tartottak, észrevették, hogy egy erős gyalogsági oszlop közeledik a faluhoz. Az oroszok csak hat halottat vesztek.

Moszkva, június 19. Kuropatkin tábornok közölte a moszkvai nemességi marsallal, hogy sajnálja, hogy a szemsztvok és a városok békeakciót indítottak, holott az orosz hadsereg teljesen meg van győződve győzelméről.

Washington, június 19. Az itteni orosz nagykövetség tegnap este hivatalosan közölte hogy Washington mint a tárgyalások színhelye Oroszországra nézve elfogadható és az is marad.

London, jun. 19. A Daily Telegraphnak jelentik Tokióból tegnapról: A hátulsó hadállásokból orosz tartalékokat toltak előre az arctól állások megerősítésére. Linevics tábornok Szjipinkanban tanácskozott tábornokai-val. Kuroki előérsei csak hét és fél mérföldnyire vannak az oroszoktól. Az orosz haderők Kuroki hadserege előtt egy hadosztályt tesznek ki, a melynek husz ágyuja van. Csingtaui távirat szerint Karbinban kolera és dizentéria pusztít. Naponként százával pusztulnak az emberek és állítólag 56,000 beteg és sebesült van. A városon kívül 18 elszigetelő hevenyészett kórház van.

Pétervár, június 19. Mandzsuriában a nagy esata megkezdődött. Az orosz sereg helyzete óráról órára rosszabbodik és a győzelmet nem is remélik.

Eltűnt táblabíró.

Arad, jun. 19. Kugler István kir. ítélőtábla bíró tegnap óta eltűnt a városból. Hozzá tartozói öngyilkosságtól tartanak. Állítólag rendetlen kezelést tapasztaltak hivatalában.

Nagy felhőszakadások.

Szegszárd, jun. 19. Tegnap délután Szegszárdon nagy felhőszakadás volt és jég-eső pusztított. A városon keresztül huzódó Sét-patak kiöntött, töltéseit elszakította és a város alsó részén lévő hat utcát másfél méter magas vízzel árasztotta el. Az iszapos áradat sok helyütt betört a lakásokba is, honnan a lakók az ablakon keresztül menekültek. A veszedelem igen hirtelen jött és nagy kárt okozott úgy az épületekben, kőhidakban és a butorokban is. A patak kiöntésének részben az is oka volt, hogy a patak medre már két év óta nem volt tisztítva.

Torda, jun. 19. Itt és a környéken óriási felhőszakadás vonult végig. Az utcákat a vízár teljesen ellepte. Egy házát elsodort. A színház is víz alatt áll.

Budapesti gabonatózsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, június 19.

Buzakinálát mérsékelt, vételkedv javult. Nyugodt irányzat mellett 24,000 métermázsza került forgalomba változatlan áron. Időborus.

Buza októberre	15.58—60.
Rozs októberre	12.68—70.
Zab októberre	11.02—04.
Tengeri juliusra	15.00—02.
„ májusra	11.00—02.
Repce augusztusra	24.00—10.

Törvényszék.

§ Esküdtszéki főtárgyalás. A debreceni törvényszék mint esküdtbíróóság tegnap kezdte meg Szücs Miklós törvényszéki elnök elnöklete alatt ifj. Molnár Mihály hajdudorogi lakos bűnpörének tárgyalását, aki öcsését Molnár Antalt összeszólalkozás közben agyonlőtte. Az eset a múlt év június havában történt. Molnár Antal fiatal parasztleánynek szerelmi viszonya volt egy falujelbeli zsidólánnyal, amiért nagyon sok kelemelensége volt a családjával. Különösen a bátyjával többször összetűzött, örökösön civakodott evégett. Az említett hónap egyik napján is nagyon összeveszték azért, mert a legény nem akart szakítani imádottjával miközben a bátyja bizony nem éppen válogatott kifejezésekkel illette a szeretett nőt, akit a kedvese védelmébe vett és haragosan vágta oda neki.

— Van az olyan nő mint a te feleséged!

Szó szót követett és a két testvér a sértő szavak özönét zudította egymásra. A veszekedés hevében ifj. Molnár János lekaptatta a falon függő fegyverét és rálőtt az öcsésére. A szerencsétlen legényt a golyó a szívében találta és nyomban kioltotta életét. A gyilkos testvért szándékos emberölés büntetéseért vonta felelősségre a törvényszék. A tárgyalásra több tanu van beidézve és tegnap csak ezeknek kihallgatásáig jutott el a törvényszék. A perbeszédre és az ítélet hirdetésre, ma kerül a sor.

Nyilt-tér.

Kapható: az összes gyógytárakban, savanyuvíz kereskedésekben és Drogueria üzletben.

Étvágytalanság

emésztéshiány

rendes ivása által a Tempel

forrásviznek elmúlik kroni-

kusabb bjsjóánál jobb a Stiria

forrás KAPHATÓ

Hoffmann Józsefnél, Bpest, Báthory-u 8.

„SZOBRÁNC-GYÓGYFÜRDŐ“

Ungmegyében.

Glaubersós, hideg, kénos, sós víz.

Gyomor- és májbetegék magyar Karlsbadja.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Előidény május 15-től június 15-ig. Utóidény: augusztus 16-tól szeptember 15-ig.
30% árengedménnyel a lakásoknál.

Ezen a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógyászati segélyt nyújt gyomor- és bélbajoknál s alhaspangásoknál, makacs székrekedéseknél enyhén lédólag hat, májbetegségeknél, epehomok és epekövekre lédólag hat. Vértódlásoknál, szédülések, hűdések, gu-taütési rohamoknál vérelvonólag, főlsvívólag hat, csuzos és köszvényes bántalmaknál e kör okozta erjesi termékekre elrakódásokra az izületekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kővérség, szívelhájásodás ellen cukorbetegségeknél, vesebajoknál, ugy a cukor, min a fehérje kiváltást gyorsan és kedvezően befolyásolja. Mint fürdő, különféle izzadmányokat, daganatokat izület- és csontbántalmakat, esontszut kedvezően osztalja. Görvélykóros daganatok, fekélyek ellen, méh és méh közötti izzadmányok, hashártya-izzadmányok fel-szívódását elősegíti. a legkülönbébb makacs, idült bőrbetegségek ellen bámulatos gyorsan hat.

Vasuti állomás az Alföldi és Pest-felől jövök Ungvár, a felvidék és illetve Kassa-felől jövöknek Nagy-Mihály, honnan kényelmes bérkocsikon 1 és fél óra alatt elérhető.

A víz otthon is sikerrel használható. Ára egy nagy láda 40 üveggel 14 korona, kis láda 20 üveggel 8 kor. A víz a vasuton szállítási kedvezményben részesül.

Megrendelések és tudakozódások Szobráncgyógyfürdő igazgatóságának Szobráncgyógyfürdő címzendők. Posta- és távirdaállomás helyben. A fürdő igazgató-orsos dr. Russay Gábor Lajos.

A fürdőigazgatóság.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye

Női divat

Külön szőnyeg osztály.

●● Fügönyök ●●

! Agy- és asztalterítők !

●● Linoleum ●●

Óriási raktár

Dr. Málnai Mihályné

felsőbb leány tan- és nevelőintézete.

Budapest, VI. Teréz-körut 39. I. Bejáró és bennlakó növendékek. Elemi, polgári továbbképző osztályok. Államérvényes bizonyítványok. Korlátolt számú növendékek. Kiváló tanerők. Bennlakó külföldi nevelőnek. Kívánatra bővebb felvilágosítást az igazgatóság.

A legjobb arcz-
szépsítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczot tisztítja, teheríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Kitűnő toillet szappa-
nok a kenőcs haszná-
lához

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és krém

1 doboz ára 1 korona.

Szerail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész

uraknál, valamint Josa és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszerertárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

Világhírű

Pilseni Ösforás sörünket

Debrecenben kizárólag az „Arany Bika“ szállóban mérik ki.

Pilseni Polgári Sörfőződe

alapított 1842-ben.

„MAYER“ gépgyár

vas- és fémöntöde részvénytársaság SZOMBATHELY.

Raktar. Budapest, V. Lipót-körut 15 szám.

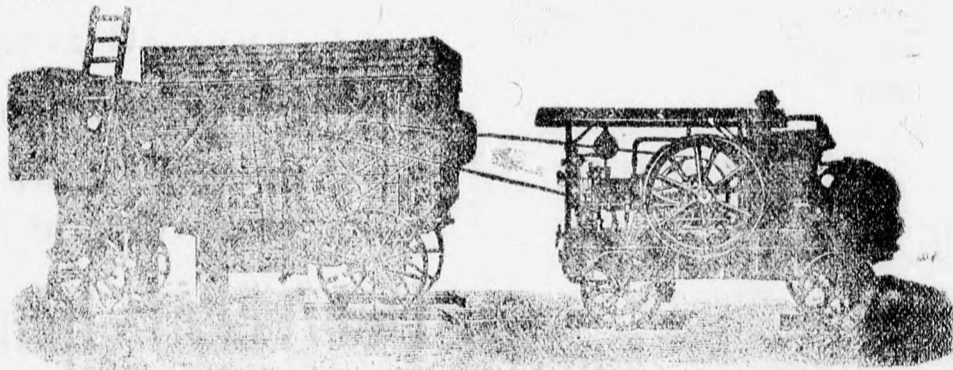
Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitűnő szerkezetű Benzin- és szívó-gázmotorokat 1-50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet

Uj hengerszékek minden e szakmába vágó gépek gyártása műalmi berendezések.

Különlegesség

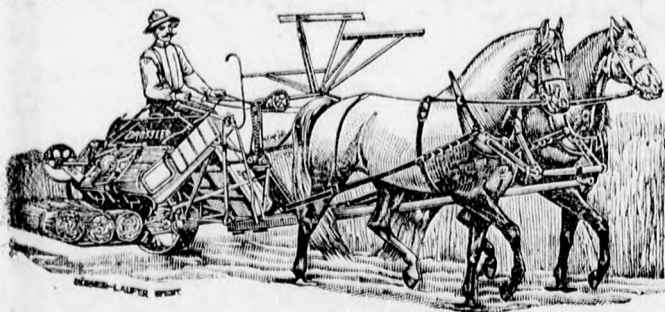
Legujabb szerkezetű csavaros és szabad. kir. víznyomású borsajtók.

Osborne D. M.-féle

világhírű amerika arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselősége.

Képes árjegyzék

ingyen és bérmentve. * Kívánatra ingyen és bérmentve külön kölcsönvetést ingyen.

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár Budapest VI, Váci-körut

59. — SZÁLLIT: Magánjáratokat, Locomobilokat, teljes Gözcséplőkészleteket, Gözekekészleteket, „Milwaukee“ Fűkaszalógépeket, Arató és Kéveköttőgépeket, legujabb szerkezetű „Rákóczy Drill“ vetőgépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szolid és tartós kivitelben.

Árjegyzékkel és árajánlással kívánatra díjmentesen szolgálunk.

Uj műsor!

Uj műsor!

ANCELOTTI MULATÓ!Villard csoport;
Humoristikus kádárok.Les Arnoldi's,
A világ legkisebb erőművésze.Joland és Montarell,
Tréfás egyensúlyzó művészek.Dagma Dumbár,
(Ős-Budából:) angol excentriku
énekesnő.Niklas Etelka,
Ős-Budavár legkedveltebb énekes-
nő és táncosnője.Körössy Zsófi,
nemzetközi énekesnő.**Vasvári és Bodrogi**
ujkléikkel.s halhólyag-óvó küllegességek valódit-
francia és amerikai gyártmányudeőer
esomagolásban!

Orvosilag ajánlva! Föltétlen biztosi

Árak koronaértékben!

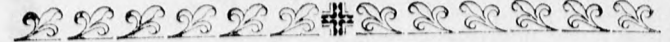
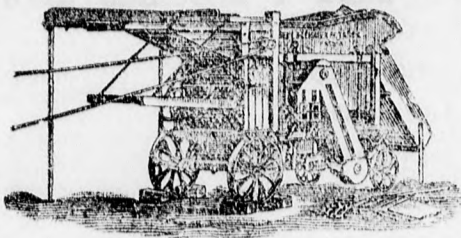
Tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12,

Bouts-americans (mag óvszer), tucaton,
kint 6, 8, 10. **Női óvszer** „Pessarium ec
Iuslyum” Mensinga tanár szerint, orvos
rendeletre adatik ki. Ára 3-5 korona
Valódi francia óvó biztonsági szivacsok
(safely-sponges) ára tucatonként 6-12 kor-**Uj!** Auto vaginal spray! **Uj!**
a legbiztosabb és legké-
nyelmesebb női küllegesség. Sok
ezer elismerő nyilatkozat! Ára kor 15.**Diana-öv** (havibaj-kötő) **Haskötők**
Gummi görcsér-harisnyók, vesekendők
irrigátorok, bidets stb., a legolcsóbb árak
mellett.**Fontos!!** Sérvény szenvedők **Fontos!****Keleti-féle** legújabb cs. és kir. szab.
sérvkötő pneumatikus gummi-pelot
tával, a legtökéletesebb a maga ne-
mében! Nem csuszik, nem okoz
kellemetlen nyomást és rendkívül kitűnő
fekvése által felülmul minden más gyárt-
mányt.**Árak:** Egyoldalu . . . 12 korona
Kétoldalu . . . 24 korona.**Legújabb kimerítő árjegyzéket zárt**
borítékban, titoktartás mellett küld**Keleti J.** orvos-sebészti mű- és köt-
szer-gyár. Alapítva 1878

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

E hirdetésre hivatkozók gummiáru
rendeléseknél 20% árkedvezményben rés-
zesülnek.**FLEISHER és TARSA**

gépgyára és vasöntője. Kassán, Vám-utca 11 szám.

ajánlja a gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával célszerűen s
gondosan gyártott jóbírnévű gépeit:

— Cséplőkészleteit, cséplőgépeit —

Baka-élettisztító-rostáit,

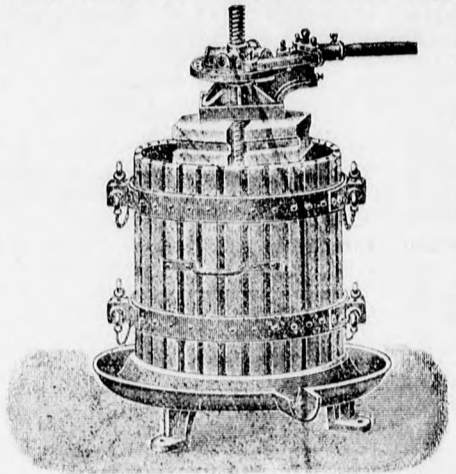
— Borsajtóit s szőlőzúzót. —

gyárt továbbá: MALOM, OLAJGYÁR és SZESZ-
GYÁR berendezéseket GÖZGÉPEKET,
GÖZKAZÁNOKAT, mindennemű SZI-
VATTYUKAT s b.

Bizományi raktár:

Szesztina Lajos urnál

Debrecenben.

Gazdasági gépeink s egyéb gyártmányaink
árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.**Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek**3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.**100 drb.**ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk.
50 tag részére, oly formán, hogy minden tag**25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében,**jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig
2 db eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.**Nyilóvirágok, csokrok, koszorúk,**Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyü-
mölcsfák, díszcserjék, gömbákácfákat és más kertészeti vágó
növényzetet csakis**Paczelt János**

mükertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók

Debrecenben.

Olcsó ár és pontos szállítás biztosított.